

Gewas sturen met lichtkleuren

Open middag "Carbon-LED proef", Bleiswijk

29 maart 2017, Anja Dieleman

Waarom LED belichting?

- Laatste jaren: sterke toename in areaal en intensiteit.
- Onder SON-T: warmte overschot, vooral onder gesloten schermen
- LEDs hebben aantal voordelen:
  - Hoge efficiëntie ($\mu\text{mol}/\text{J}$)
  - Weinig stralingswarmte, dicht bij gewas te plaatsen
  - Kunnen snel aan/uit geschakeld worden
  - Specifieke golflengtes (lichtkleuren)

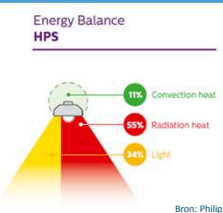
Energie-efficiëntie van LED belichting

Lichtbron	Efficiëntie	Vershil
SON-T	1.85 $\mu\text{mol}/\text{J}$	-
LED tussenbelichting	2.1 $\mu\text{mol}/\text{J}$	+ 14%
LED topbelichting	2.3 $\mu\text{mol}/\text{J}$	+ 24%
LED topbelichting (2015)	2.7 $\mu\text{mol}/\text{J}$	+ 46%

Energy Balance
LED Toplighting

Energy Balance
HPS

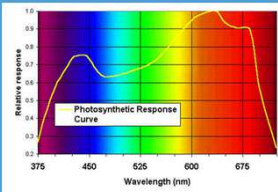

Bron: Philips

Licht en gewasreacties

Licht heeft twee functies:

- Groei via fotosynthese: assimilatielicht
  - Energie per foton bepaalt efficiëntie van fotosynthese
  - Hoogste efficiëntie per foton: rond 640 nm (rood)
  - Basislichtkleur LEDs is dus rood

Licht en gewasreacties

Licht heeft twee functies :

- Fotomorfogenese: stuurlicht
  - Beïnvloedt lengte, bloei, vertakking, assimilatenverdeling
  - Planten nemen licht waar via fotoreceptoren

Effecten van lichtkleuren - tomaat

wit
rood
blauw
groen
amber
rood/blauw

Toepassing in de sierteelt

WAGENINGEN UR GLASTUINBOUW CLUS VAN R&O

- Potplanten: te veel strekking in periodes met weinig licht
- Groeiregulatoren nodig, maar worden uitgefaseerd
- In hoeverre is het mogelijk met lichtkleuren te sturen?
- Behandelingen:
  - 10, 30 en 50% blauw licht
  - Wel/geen natuurlijke schemering (R/FR verhouding)

Compactheid potplanten

Fuchsia

- Doorbelichten tot na natuurlijke schemering geeft compactere planten maar minder versgewicht.
- Meer blauw licht geeft compactere planten.

Hibiscus

- Geen effecten

WAGENINGEN UR For quality of life

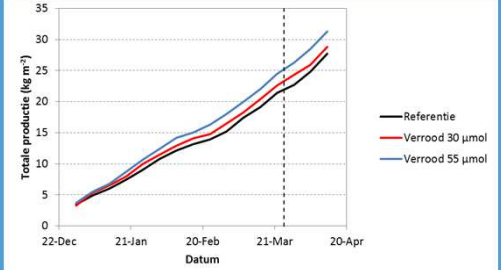
Toepassing verrood licht

PHILIPS BioSolar Cells

- Tomaat "Komeett", geënt/getopt, plantdatum 8 oktober 2015, 2.5 stengels/m²
- Behandelingen
  - Referentie: 185 $\mu\text{mol m}^{-2} \text{s}^{-1}$ R/B LEDs
  - Laag verrood: idem + 30 $\mu\text{mol m}^{-2} \text{s}^{-1}$ verrood licht
  - Hoog verrood: idem + 55 $\mu\text{mol m}^{-2} \text{s}^{-1}$ verrood licht

Effect van extra verrood licht op productie

Effect op 22 maart: +6%, +14%

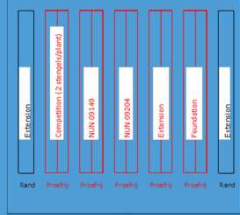
WAGENINGEN UR For quality of life

Vervolg: Carbon-LED

eit Climate-KIC

Energiezuinige teeltsystemen op basis van LED belichting

- WUR Glastuinbouw, Bleiswijk:
  - R/B LED
  - R/B LED + FR
  - R/B LED + FR EOD
  - 5 rassen
- Bayer CropScience
  - SON-T + LED tussen
  - SON-T + LED tussen + FR
  - 11 rassen

WAGENINGEN UR For quality of life | Bayer CropScience | PHILIPS | StartLife

Praktijkproef

Ket en Energiebron Harvest House, Prominent, Tasty Tom, Looye, RedStar en The Tomato Company

- Tomatenteelt met SON-T belichting
  - Referentie
  - Referentie + verrood topbelichting
  - Referentie + verrood tussenbelichting 30 $\mu\text{mol m}^{-2} \text{s}^{-1}$
  - Referentie + verrood tussenbelichting 10 $\mu\text{mol m}^{-2} \text{s}^{-1}$

WAGENINGEN UR For quality of life

Dynamische lichtrecepten

HORTILUX
SCHREIJER

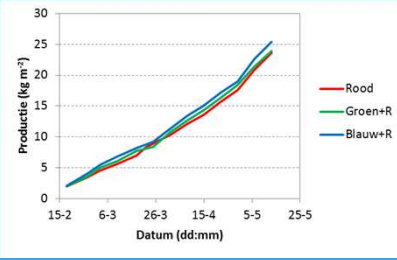
- Tomaat Komeett, geënt/getopt, 2.5 stengels/m²
- Lichtrecept:
  - Dag beginnen met 3 uur blauw of groen licht (85 $\mu\text{mol m}^{-2} \text{s}^{-1}$), daarna rood licht (220 $\mu\text{mol m}^{-2} \text{s}^{-1}$)
  - Vergelijk met referentie

Productie

Toename productie door gebruik van dynamisch lichtrecept (met blauw licht) (~ 8%)

Door meer en zwaardere vruchten te oogsten

Datum (dd:mm)	Rood (kg m ⁻²)	Groen+R (kg m ⁻²)	Blauw+R (kg m ⁻²)
15-2	~2	~2	~2
6-3	~4	~4	~4
26-3	~8	~8	~8
15-4	~12	~12	~12
5-5	~18	~18	~18
25-5	~22	~22	~25

WAGENINGEN UR
For quality of life

Wat zijn te verwachten toepassingen?

- Meer LED belichting, eventueel in hybride systemen
- Gebruik van lichtkleuren in opkweek om gewenste planttype neer te zetten
- Gebruik van lichtkleuren in vruchtgroenten om productie, gemiddeld vruchtgewicht en kwaliteit te sturen
- Stuurlicht toepassen in paprika om lengte te houden?
- Mogelijkheden in komkommer en aubergine nog relatief onbekend.

WAGENINGEN UR
For quality of life

15

Bedankt voor uw aandacht

WAGENINGEN UR GLASTUINBOUW CLUB VAN 100
LEADER IN HORTICULTURAL INNOVATIONS

Ministerie van Economische Zaken

LTO Glaskracht Nederland

Kas als Energiebron

WAGENINGEN UR
For quality of life

eit Climate-KIC

BioSolar Cells

16